

KIEROWNIK

CHÓRÓW

MIESIĘCZNIK POŚWIĘCONY SPARWOM ORGANISTÓW.

Redakcja i Administracja: II Aleja № 38.

Prenumerata:	Rocznie	6.00 zł.	Jednorazowe ogłoszenia za stronę $\frac{1}{1}$ 40 zł., $\frac{1}{2}$ 20 zł., $\frac{1}{4}$. 10 zł., $\frac{1}{8}$ —5 zł., $\frac{1}{16}$ —2.50 zł. Ogłoszenia w abonamen- cie rocznym 0 proc. taniej.
	Półrocznie	3.00 zł.	
	Kwartalnie	1.50 zł.	

Min. Pracy i Opieki Społecznej w Warszawie.

Ustawa państwowa w sprawie świadczeń społecznych, objęła również organistów pracujących przy kościołach rzym. kat. Proboszczowie, są obowiązani starać się aby składki ubezpieczeniowe były odpowiednim kasom wpłacane.

Proboszczowie jednak po większej części, nie mają chęci, czy też możliwości wypełniać obowiązków na nich nałożonych, a jak donoszą pisma, Najwyższy Trybunał orzekł, że proboszcz nie jest pracodawcą organisty, tylko parafia i że nie może on odpowiadać swoim majątkiem za zaległe składki ubezpieczeniowe.

Wiemy, że pracodawcami organistów są parafje, nie mniej jednak wiemy, że do tej pracy parafje nie przyjmują ani oddalają organistów tylko proboszczowie. Jeżeli zaś proboszczowie nie chcą się zajmować upłatą składek ubezpieczeniowych dla organistów, aby ci ostatni nie ponieśli przez to szkody, należałoby w każdej parafji ustanowić komitet lub dozór kościelny, który byłby upoważniony wyřęczyć w tej sprawie proboszczów.

W tym też celu zwracamy się do Ministerstwa R. i O. S. z gorącą prośbą aby raczyło w porozumieniu z władzą duchowną, sprawę opłat za świadczenia dla organistów skutecznie załatwić, dopóki zaś to nie nastąpi, aby stosownie do ustawy państwowej, proboszczowie, jako przełożeni organistów, powierzający im pracę w parafjach, sprawę tę załatwiali, jak dotąd obowiązkowo, pod własną odpowiedzialnością.

Muzyka organowa

Każdy utwór muzyczny składa się ze zdań i okresów, które grający organista musi umieć wyszukać i odpowiednio wykonać. Jeśli tego nieumie mówimy, że grając nie umie „frazować“. Taki organista sam nie rozumie co gra i nie może żądać aby rozumieli go słuchacze.

Frazowanie w muzyce nie jest rzeczą łatwą dla organisty bez muzycznego wykształcenia bo miejsca kropek i przecinków używanych w mowie i w piśmie, zastępują tu kadencje, których wyszukanie nie zawsze jest łatwe, a bez nich podział kompozycji na zdania lub okresy jest niemożliwy. Aby to lepiej zrozumieć można, zrobmy analizę naszej pieśni kościelnej: Kto się w opiekę, podda Panu swemu. Melodja dodana do tych słów, składa się z dwóch odcinków, pierwszy pod słowami: Kto się w opiekę, drugi: podda Panu swemu. Dwa te odcinki stanowią zdanie muzyczne, kończące się półkadencją. Zdanie drugie: A całym sercem szczerze uła Jemu, także półkadencją się kończy, dopiero ostatnie zdanie kończy się kadencją całą mającą moc zakończenia.

Organista grając lub śpiewając tą pieśń, gdyby nie zważał na kadencje byłby niezrozumianym przez słuchaczy i zarzucono by mu brak umiejętności frazowania.

To, co powiedziało się o pieśni, odnosi się i do preludjów w których wskutek braku tekstu, trudniej wynaleźć kadencje. Dlatego właśnie w wielu kościołach naszych, nawet w takich w których organisci mają się za lepszych muzyków, często można słyszeć preludjo-

wanie bez należytego frazowania. Jest to wielki błąd, który należy usunąć co-prędzej przez uzupełnienie wiadomości muzycznych.

Droga do poprawy bytu.

Podczas starań o lepszy byt i uposażenie stałe, sfery decydujące żądały wskazania źródła na pokrycie wydatków na uposażenie organistów. Źródła takiego nie było, a posłowie na sejm nie chcieli ani słyszeć o nałożeniu na ten cel nowych podatków na społeczeństwo.

Obecnie organiści mają uproszczoną drogę do uposażenia stałego. Załącznik. A do Konkordatu pod rubryką: na chóry i t. d. oraz nowa ustawa o składkach na rzecz kościoła katolickiego, stanowią źródło z którego możnaby pokrywać wydatki na uposażenie organistów. Rozchodzi się tylko o to, aby organiści rozpoczęli starania w tym kierunku.

Śród niektórych organistów panuje przekonanie, że same władze duchowne mogą ich sprawy załatwić i że po wejściu w życie ustawy o składkach na kościół, od niej otrzymają uposażenie, dlatego sami zachowują się biernie i innych pobudzają do wyczekiwania. Jest to niezrozumienie rzeczy. oprócz uposażenia,

organiści muszą dążyć do zdobycia stanowiska w hierarchji społecznej i kościele, muszą więc być uznani przez sfery ustawodawcze i rządowe. Inne znaczenie będzie miał organista gdy będzie uznany funkcjonariuszem i otrzymywał będzie stałe pobory, inne zaś gdy proboszcz będzie mu wypłacał miesięcznie pobory, stosownie do swojego uznania, jak prywatnemu słudze. Władza duchowna nie stworzy dla organistów ustawy państwowej, mogłaby tylko pomóc starającym się o to organistom, gdyby widziała ich pracę w tym kierunku i gdyby organiści zwrócili się do niej z prośbą o pomoc.

Niektóre związki organistów pracują intensywnie, poświęcają swoje siły i zdolności organizowaniu organistów i samopomocy, czy nie byłby czas na porozumienie się wspólne i wejście na drogę realną, prowadzącą do uznania organistów i poprawy ich bytu?

Nie należałoby dłużej marnować czasu ale przystąpić bezzwłocznie do pracy pożytecznej. Pożądaniem byłoby, aby związki organistów oraz wybitniejsze jednostki z pośród nich, porozumiewały się z nami, aby wspólnymi siłami poruszyć można było sprawę z miejsca.

Zakład Budowy Organów

B-ci RIEGER, Karniów

Ekspozytura w Krakowie

ul. Sienkiewicza 2a.

Buduje organy kościelne światowej sławy. Dotąd wybudowano 2,550 organów we wszystkich kulturalnych państwach, przy tem kilkaset w Polsce.

Firma sprowadza większą część surowca jak: blachę cynkową, dęblinę, sosny i węgiel z Polski.

Referencje pierwszorzędných znawców polskich na życzenie do przejrzania.

W ostatnim czasie dostarczone organy: Janów, Gleszowlec przy Katowicach 75 brzm. gł. 3 man. Kraków — kościół Najśw. Serca Jezus. 33 brzm. gł. it.d. Zakopane, Warszawa 6 organów, Lublin it.d.

Z liturgji.

Dnie krzyżowe. Procesja przez trzy dni jak na św. Marka. W wigilję wniebowstąpienia powracając do kościoła można śpiewać prozę: *Victimae paschali laudes* ze mszy wielkanocnej.

Wniebowstąpienie Pańskie. Przed sumą procesja ze śpiewem: *Cum Rex...* W pierwszej zwrotce: *Salve festa...* zamiast: *infernum vicit*, ma być: *coelos ascendit...* zaś w pieśni: *Przez Twoje* zamiast: *zmartwychwstanie*, ma być: *w niebowstąpieniu*.

Wchodząc do kościoła śpiewa się: *Ite in universum orbem...* Na środku kościoła, celebrant klęcząc intonuje: *Oramus Domine...* organista śpiewa dalej: *devotos famulos...* Celebrant intonuje jeszcze dwie zwrotki, które kończy organista, poczem wszyscy wstają, a idąc ku wielkiemu ołtarzowi śpiewają: *Przez Twoje...*

Przy ołtarzu, celebrant klękawszy na najwyższym stopniu, podnosi krzyż i trzykroć śpiewa: *Ascendo ad Patrem...* głos stopniowo podnosząc, organista odpowiada za każdym razem: *Deum meum...*

Po oddaniu krzyża, celebrans stojąc na posadce śpiewa wersykuł: *Ascendvm ad Patrem*, i orację po której organista odpowiada *Amen*. Na początku sumy zapala się paschał, gasi się go po Ewangelji. Po sumie paschał, krzyż i figurę zmartwychwstałego odnoszą ministranci do zakrystji.

Zielona Sobota. Celebrans w ornacie fioletowym czyta 6 prorocत्व, po każdym orację śpiewa. Po drugim prorocत्वie śpiewa organista: *Cantemus Domino*, po trzecim: *Attende coelum...* po czwartym: *Vinea facta est...*

Po prorocत्वach celebrans w kapie fioletowej udaje się na miejsce święcenia wody, organista śpiewa: *Sicut cervixus...* Święcenie wody odbywa się jak w W. Sobotę. We mszy niema *Introitu*, organista śpiewa *Kyrie* bez organów, dopiero do *Gloria* można grać. W innych mszach tego dnia bierze się *Introit* ze środy po czwartej niedzieli postu.

Zielone Świątki. Jutrznia ma jeden noktürn. Na procesji zamiast: *coelos ascendit...* ma się śpiewać: *Spiritum sanctum missit* i w pieśni: *przez Twoje* święte Ducha zesłanie. Przy wejściu do kościoła: *Apparuerunt Apostoli...* na środ-

ku kościoła: *Veni Creator...* Trzy zwrotki, werset i orację. Przed ołtarzem śpiewa celebrant trzy razy klęcząc: *Accipite Spiritum...* organista kończy śpiew. Na sumie i przez cały tydzień przed Ewangelją proza: *Veni sancte spiritus...*

Rozmaitości.

W dniu 14 kwietnia rb. odbyło się w Częstochowie zebranie delegatów organistów djecezji Częstochowskiej, na którein omawiano niektóre sprawy organistów, jak to zwykle bywa na zebraniach. Przedewszystkiem skonstatowano, że kasa związku świeci pustkami, bo członkowie nie płacą składek, mówią że niema za co płacić, bo związek jest nieczynny.

Delegaci do Komisji Organistowskiej z ramienia Kolegium Okrg. djecezji przemyskiej, wnieśli do Komisji Biskupiej rezygnację z tego obowiązku.

W djecezji lubelskiej pobiera emeryturę czterech organistów.

W r. b. w djecezji lubelskiej nie będą urządzone kursa dla organistów.

W Roźdzeniu - Szopienicach zmarł w 58 r. życia organista i wieloletni dyrigent Tow. Śpiew. im. Wyściańskiego.

Wszystkie kościoły w Poznaniu, Bydgoszczy, Gnieźnie i Inowrocławiu posiadają własne chóry śpiewacze. W djecezji chełmińskiej istnieje przepis, że przy każdym kościele ma być chór śpiewaczy. A jak się dzieje w innych djecezjach?

We Lwowie w dniach od 25 do 28 kwietnia r. b. w domn rekolekcyjnym OO Jezuitów, zgodnie z życzeniem J. E. Najprzew. Ks. Arcybiskupa lwowskiej djecezji, i na zaproszenie Przew. Ks. Superjora Ignacego Mielocha, odbyły się rekolekcje zamknięte dla organistów lwowskich. Ponieważ przedtem odbyły się rekolekcje dla organistów z prowincji, na które przybyło 37 organistów, pomimo że p. Głowacki zapraszał lwowskich organistów osobiście, na rekolekcje przybyło ich kilku a to; Ignacy Głowacki, Mikołaj Zajac, Franciszek Jastrzębski, Antoni Gutwiński, Ignacy Osowski, Adam Tchórzewski i Wilhelm Szyndralewicz. Z rekolekcji wynieśli organiści pożytek duchowy, zadowolenie i błogość na duszy. Z wdzięcznością więc ośmielają się złożyć najunieższe podziękowanie J. E. Ks.

Arcypasterzowi za polecenie urzędzenia rekolekcji; Przew. Ks. Superjorowi za urządzenie rekolekcji i wysłanie zaproszeń, do organistów, oraz Przew. Ks. Harmacie za jego cenne nauki wygłaszane podczas rekolekcji.

Do kancelarii parafjalnej przybył interesant w sprawie pogrzebu, a gdy organista żądał opłaty, interesant wzbudzony zawołał: „i wy możecie żądać opłaty od bezrobotnego”. Z tego wynika, że bezrobotni biorący zasiłek mają być wszędzie obsłużeni darmo, zaś organisci „robotni” nawet przepracowani, mają pracować darmo. Z czego oni będą żyć, nikogo nie obchodzi,

P. G. w K. Z opłat za świadczenia zwolnić się nie można. Gdy dochody się zmniejszyły, można prosić o obniżkę składek na świadczenia. Z byłej Kongresówki, prośbę wnosząc można do Zakładu Pracowników Umysłowych w Warszawie ul. Długa № 29.

P. S. T. W przyszłości zamieszczać będziemy w naszym piśmie wykłady przygotowawcze do samodzielnej nauki historii muzyki.

Prosimy o nadesłanie prenumeraty załętej i na rok bieżący. Niektórzy organisci są nam winni za kilka lat i pomimo nawoływań nie spieszą się z uregulowaniem należności.

Kto nie chce płacić prenumeraty, niech zwróci nam ostatni numer i uiszcza zaległość.

Szkoła Muzyczna F. Witeszcza w Częstochowie Aleja № 38 przyjmuje uczniów na organistów, pomaga organistom ustnie i pisemnie w nauce do egzaminu kwalifikacyjnego. Kursu dwu i czterotygodniowe dla organistów, w tym roku, rozpoczną się 6 czerwca. Opłata za kurs 2 tyg. 50 zł. za 4 tygod. 100 zł. Zgłoszenia należy nadsyłać z awasu, oraz całą opłatę lub a conto, gdyż musimy być pewni kto przyjedzie i do tego zastosować się. Korzystajcie organisci ze sposobności abyście później nie żalowali. Organista bez zawodowego wykształcenia i cenzusu, to człowiek nieokreślonego zajęcia. Taki może spodziewać się utraty posady o każdej porze bez możliwości skutecznej apelacji.

Organista B. G. poszukuje posady lub zamiany.

Pianino Arnolda Fibigera mało używane, w bardzo dobrym stanie do sprzedania za 2 tysiące zł. Zgłoszenia: Zygmunt Jaworski, Kancelarja parafjalna par. św. Zygmunta w Częstochowie.

Czytelnicy „Kierownika Chórów” którzy nadesłali z góry 6 zł. jako roczną prenumeratę za rok 1932 lub 1933 otrzymają bezpłatnie nieomal w tejże cenie wartościowe dzieło „Missa in honorem S. Joannis Centii Conf. kompozycji Eugenjusza Walkiewicza op. 38, która może być wykonana jednogłosowo, solo, lub na chór dwugłosowy męski lub żeński z towarzyszeniem organów, dzieło ściśle kościelne, średniej trudności, do użytku codziennego. Na przesyłkę pocztową należy dołączyć znaczków za 30 groszy.

Preludja organowe i utwory
na chór mieszany wysyła:
J. BLOCH
GRUDZIĄDZ, UL. SZKOLNA 4/6.

Rok założenia 1896.
Bronisław Markiewicz
organistrz
Lwów, Szeptyckich 6
wykonuje nowe organy, przyjmuje strojenia, rekonstrukcje i wszelkie roboty w zakresie wchodzącym po cenach i na warunkach najprzystępniejszych.

Organista z ukończoną szkołą śpiewu dramatycznego, posiadający także repertuar operowy, przyjmie organisty posadę w mieście lub na dużej parafji wiejskiej.

Organista kapelmistrz K. O. poszukuje zamiany posady. Parafja liczy 6 tys. dusz.

Organista na posadzie 7-mio tysięcznej poszukuje zamiany.